

STRATEGI

FÖR VÄXJÖ STIFTSORGANISATION
2022–2024



Innehåll

Inledning	5
Om strategidokumentet	7
Omvärld, identitet & kyrkans uppdrag	11
Framtidsbilder för Växjö stift	13
Stiftsorganisationens fokusområden	15
1. LEVANDE FÖRSAMLINGAR	16
a) Barn- & ungdomsarbete	17
<i>Konfirmander</i>	
<i>Unga ledare</i>	
<i>Ung & kristen</i>	
b) Ansvar för människor & värld	18
<i>Klimat & miljö</i>	
<i>Vardagens diakoni</i>	
<i>Social sammanhållning</i>	
c) Gudstjänst & fördjupning	19
<i>Församlingens gudstjänst</i>	
<i>De kyrkliga handlingarna</i>	
<i>Andlig fördjupning & vuxnas lärande</i>	
d) Förutsättningar för levande församlingar	20
<i>Servicebyrån</i>	
<i>Indelningsfrågor</i>	
2. RUSTADE MEDARBETARE	21
a) Kallelse & rekrytering	22
<i>Dop & medarbetarskap</i>	
<i>"Framtidstro"</i>	
<i>Kyrklig profiltjänst</i>	
b) Leda, styra & medarbeta	23
<i>Kyrkoherdar & arbetsledare</i>	
<i>Förtroendevalda</i>	
<i>Arbetslags- & organisationsutveckling</i>	
3. ÖPPNA KYRKORUM	25
a) Svenska kyrkans många rum	26
<i>Tillgängliga & levande kyrkomiljöer</i>	
<i>Kyrkligt kulturarv i en ny tid</i>	
<i>Strategiskt fastighetsarbete</i>	
b) Kyrkorum i olika kontexter	27
<i>Kyrka i innerstaden</i>	
<i>Kyrka i landsbygdsmiljö</i>	
<i>Kyrka i nya bostadsområden</i>	
Medarbetare i stiftsorganisationen	29
Stiftsgemensamma enheter (Folkhögskolor & Tallnäs)	31
Växjö domkyrka	32
Närstående organisationer (Svenska kyrkans unga & EFS)	33
Växjö stift i historia och nutid – några fakta	35
Källor & referenser	37
Fotnoter	39



Inledning

Samtalet om Svenska kyrkans framtid är ständigt pågående. I Växjö stift var många involverade i en sådan samtalsprocess under 2015–2016, vilken resulterade i ett antal s.k. framtidsbilder (se s. 13).¹ De ägs av alla gemensamt i vårt stift. Framtidsbilderna är utgångspunkten för det pastorala programmet i församlingsinstruktionerna och därmed en viktig del av det lokala målarbetet. För Växjö stiftsorganisation utgör de den bärande visionen om framtiden.

Växjö stift är en del av Svenska kyrkan som är en episkopal kyrka med församlingar och stift. I stiftsorganisationens ledning samverkar stiftets biskop och andra i vigningstjänsten med de förtroendevalda. Kontraktsprostarna har en central roll som biskopens förtroendepersoner i kontrakten.² Samtidigt med framtagandet av detta strategidokument har biskopen skrivit herdabrevet *En kyrka värd namnet*. Det finns naturligt nog ett släktskap mellan herdabrevet och stiftsorganisationens strategidokument.

En stiftsorganisation i Svenska kyrkan ska enligt kyrkoordningen främja, utöva tillsyn och förvalta.³ Varje förtroendevald och varje anställd medarbetare på stiftskansliet har sin särskilda roll i den helheten. Alla behövs oavsett uppgift. Växjö stiftsorganisation arbetar för att allt tydligare få grepp om vilka strategiska vägval som behöver göras när det gäller kyrkans framtid. I det arbetet är relationen till och den täta dialogen med församlingarna av yttersta vikt. De viktigaste bidragen till stiftsorganisationens arbete kommer från medarbetare (anställda, förtroendevalda och ideella) i stiftets församlingar, och det är församlingens bästa som ska stå i fokus för allt arbete i stiftsorganisationen. Att församling och stift går hand i hand är en förutsättning för ett gott resultat.

Ur ett stiftsperspektiv är *församlingsinstruktionerna och visitationsarbetet* särskilt viktiga.⁴ Ibland beskrivs de som stiftsorganisationens ”två händer”. Utifrån en omvärldsanalys uttrycker församlingen i sin instruktion riktningen framåt, medan visitationerna stämmer av verkligheten mot det församlingen sagt sig vilja i sin instruktion. Församlingsinstruktioner och visitationer är två grundläggande arbetsuppgifter för stiftskansliets medarbetare, och många är involverade i detta. Därtill spelar de roll för arbetet med de strategiska vägvalen. Genom att läsa av vilka mål församlingarna har, och förstå hur arbetet utvecklas, kan stiftsorganisationen bli allt mer precis i sitt främjande. Stiftsorganisationens insatser ska syfta till det som gagnar församlingarna.



I föreliggande strategidokument urskiljer Växjö stiftsfullmäktige tre fokusområden, som vardera delas in i några teman. Inom varje tema finns stiftsstyrelsens beslut om arbetsområden med tillhörande motiv-texter, målskrivningar och uppdrag till stiftskansliet. Som ett stöd för arbetet med budget och verksamhetsplan lyfts några av arbetsområdena fram som särskilt prioriterade åren 2022–2024, nämligen **Konfirmander, Församlingens gudstjänst, "Framtidstro", Kyrkoherdar & arbetsledare** samt **Förtroendevalda**. Totalt sett är detta stiftsorganisationens försök att tolka vad församlingarna behöver, för att på bästa sätt kunna stödja, främja och utöva tillsyn så att visionen i framtidsbilderna blir till verklighet.

Strategidokumentet är inte främst tänkt som ett dokument som läses från första till sista sidan i ett svep. Det är tänkt att finnas på varje sammanträdesbord och skrivbord inom stiftsorganisationen och vara ett stöd i de olika beslut och vägval som förtroendevalda och anställda medarbetare ställs inför.

Växjö den 25 maj 2021

+Fredrik Modéus
Biskop i Växjö stift

Anton Härder
*Stiftsstyrelsens
1:e vice ordförande*

Katarina Toll Koril
Stiftsdirektor i Växjö stift

Om strategidokumentet

I detta avsnitt beskrivs strategidokumentets sammanhang, dess syfte och innehåll, hur det ska användas, vilka sammanhang som omfattas och vilken giltighetstiden är.

1. STRATEGIDOKUMENTETS SAMMANHANG

Det större sammanhang i vilket arbetet i Växjö stiftsorganisation (och därmed strategidokumentet) är insatt beskrivs först med hjälp av några citat från inledningstexterna till kyrkoordningens tre första avdelningar:

Först något om det vidaste sammanhanget: "Den kristna kyrkan bekänner en enda Gud – Fadern, Sonen och den heliga Anden – som skapar, frälser och ger liv. Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och delar den kristna beaktelsen och lovsången till en treenig Gud. Kyrkans centrum och livskälla är Jesus Kristus och evangeliet om honom."⁵

Sedan om den lokala församlingen: "Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift."⁶

Och till sist om stiftets och stiftsorganisationens roll i helheten: "Svenska kyrkan framträder regionalt som ett stift. Kyrkans episkopala struktur kommer till uttryck i att det finns en biskop i ledningen för varje stift... Stiftets grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet. Den uppgiften gäller därför främst församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. Stiftet har även förvaltande uppgifter."⁷



Foto Magnus Aronsson

2. STRATEGIDOKUMENTETS SYFTE

Strategidokumentet är ett strategiskt verktyg som ska vara vägledande för stiftsorganisationen vid beslut, prioriteringar och fördelning av resurser, så att uppdraget att främja, utöva tillsyn och förvalta utförs genomtänkt och med församlingarnas bästa för ögonen, så att visionen i framtidsbilderna blir till verklighet.

3. STRATEGIDOKUMENTETS INNEHÅLL

Centrum i strategidokumentet är de tre fokusområden som stiftsfullmäktige har valt för perioden 2022–2024, med motivtexter, målskrivningar och uppdrag till stiftskansliet. Områdena är framskrivna bland annat med bakgrund i en enkel omvärldsanalys och målskrivningarna är formulerade med sikte på framtidsbilderna. De mål som handlar om önskad effekt i församlingarna är genomgående formulerade: ”Stiftsorganisationens insatser syftar till att...”

Förutom detta finns skrivningar om medarbetarskap samt om stiftsgemensamma enheter (Folkhögskolor & Tallnäs), Växjö domkyrka och närstående organisationer (Svenska kyrkans unga & EFS). Allra sist ryms några korta fakta om Växjö stift i historia och nutid.

4. STRATEGIDOKUMENTETS ANVÄNDNING

Strategidokumentet används vid all verksamhetsplanering inom stiftsorganisationen och är styrande. Stiftsstyrelsen använder dokumentet i sitt strategiska arbete, bland annat som utgångs-

punkt för prioriteringar i budgetförslag till stiftsfullmäktige. Styrelsen granskar och utvärderar årligen verksamheten utifrån dokumentet och har ansvar för genomförande och uppföljning av strategin. Löpande får stiftsstyrelsen återkoppling från stiftskansliet gällande verksamheten.

Stiftskansliet arbetar under stiftsdirektorns ledning i ledningsgrupp och inom varje enhet med dokumentet inför planering av samtliga verksamheter samt vid uppföljning och utvärdering av dessa. Stiftsdirektorn ansvarar via enhetscheferna för att medarbetare ges möjlighet att lära känna strategidokumentet och förstå sin roll i helheten. Stiftsdirektorn har ansvar för att leda arbetet mot de mål som formuleras i strategin. Det arbetet sker utifrån den verksamhetsplan och budget som årligen tas fram för beslut i stiftsfullmäktige.

5. STRATEGIDOKUMENTETS OMFATTNING

Varje församling i Svenska kyrkan fattar sina egna beslut om arbete och inriktning, medan stiftsorganisationens uppgift är att främja och utöva tillsyn. Det betyder att strategidokumentet inte i direkt mening omfattar stiftets församlingar, men det är format utifrån den kunskap om församlingslivet i Växjö stift som finns i stiftsorganisationen, med siktet inställt på uppgiften att främja.

Strategidokumentet omfattar dock medarbetare på Växjö stiftskansli och är av betydelse för domkapitel, prostmöte och egendomsförvaltning. I dokumentet

”Stiftsorganisationens insatser syftar till att...”



På S:t Sigfrids folkhögskola i natursköna omgivningar ligger Kronobergs kapell. Foto Sara Peterson.

nämns också Växjö domkyrka, som har ”en särskild ställning bland kyrkorna i ett stift” och som förutom att vara församlingskyrka också är ”biskopens kyrka och den normala platsen för stiftets högtider och vigningsgudstjänster”.⁸

Strategidokumentet integrerar delar av det arbete som bedrivs på Oskarshamns folkhögskola och S:t Sigfrids folkhögskola i enlighet med gällande överenskommelser. Växjö stiftsorganisation är medveten om att dessa är egna juridiska personer, med ledning och styrelser som bär ett självständigt ansvar för respektive sammanhang. Dessa styrelser består dock av flera ledamöter

som utses av stiftsstyrelse eller stiftsfullmäktige, vilket gör att det är rimligt att förvänta sig att de vill bidra till förverkligandet av visionen i framtidsbilderna.

Fastigheterna på Stiftsgården Tallnäs ägs av en stiftelse till vilken stiftsfullmäktige utser styrelse. Verksamheten på stiftsgården drivs av en ekonomisk förening i vilken stiftsorganisationen inte är medlem. I relation till Stiftsgården Tallnäs uttrycker strategidokumentet endast att Tallnäs roll i och relation till Växjö stift ska klargöras inom tidsramen 2022–2024. I relation till Svenska kyrkans unga och EFS uttrycks endast stiftsorganisationens viljeinriktning.

6. STRATEGIDOKUMENTETS GILTIGHETSTID

För att garantera långsiktigheten gäller strategidokumentet över en tid som inte sammanfaller med mandatperioderna, i detta fall åren 2022–2024. För att garantera kvalitet ska arbetet med nästkommande strategidokument – för tiden från 2025 – börja tidigt och ta sin utgångspunkt i en analys av utfärdade församlingsinstruktioner och gjorda visitationer.



Foto Magnus Aronson

*"I vår tid präglar
frågan om jordens
ändliga resurser
samhällsdebatten,
både i vårt land
och i stora delar
av världen."*

Omvärld, identitet & kyrkans uppdrag

Genom dopet tillhör vi kyrkan. Vi samlas till gudstjänst för att höra evangelium, be för världen och dela mässans bröd och vin. Vi sänds till vardagens uppgifter för att berätta om Kristus, tjäna våra medmänniskor och bidra till en mänskligare värld. Centrum i kristen tro är budskapet om nåd, förlåtelse och befrielse. Kyrkan har sin stabila identitet i Jesus Kristus, som är dess hörnsten (Ef.2:20).

Alla kyrkor påverkas av sin samtid och arbetar med omvärldsförståelse för att kunna ta ut riktning för framtiden. Det gäller också för Svenska kyrkan. Att beskriva sin samtid är dock svårt. Det är först i efterhand som människor förstår sin historia och samhällen får perspektiv på sitt förflutna. Efter ett gemensamt arbete i Växjö stiftsorganisation beskriver vi omvärld, identitet och kyrkans uppdrag på följande sätt:

I vår tid präglar frågan om jordens ändliga resurser samhällsdebatten, både i vårt land och i stora delar av världen. Klimat- och hållbarhetsfrågorna är centrala. På samma sätt är migrationen ett samtalsämne på allas läppar. Aldrig har så många människor varit på flykt undan krig och förföljelser, vilket både leder till utsatthet och ställer krav på integrationsarbetet.

I samhället tilltar polariseringen och grupp ställs mot grupp.

Demokratin utsätts för hot, välfärden utmanas, klyftorna ökar och spänningen mellan stad och landsbygd i vårt land är tydlig. Digitalisering och sociala medier binder samman människor globalt och ger på gott och ont varje människa möjlighet att ge ord åt sina ståndpunkter. I vårt eget land ser vi att en hög levnadsstandard inte alltid betyder tillfredsställelse i livet.

Det är särskilt viktigt att uppmärksamma religionens plats i samhället. Idag finns en mångfald av trosbekännare i vårt land och parallellt med sekulariseringen ser vi hur religion tar allt större plats i det offentliga rummet, med en intensiv debatt om de frågor som finns i skärningspunkten mellan religion och samhälle som följd. En viktig grundhållning är att alla människor har rätt till en tro.

Svenska kyrkans uppdrag i vår tid är mångfacetterat. Det gäller att hitta balansen mellan tradition och förnyelse. Vi ska arbeta för social sammanhållning och samtidigt vara en profetisk röst som värnar solidaritet och uppmärksammar orättvisor. En kyrka är både ödmjuk och djärv, stridbar och fridsstiftande. I arbetet för social sammanhållning är det naturligt att samverka med alla människor av god vilja.

Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka. Tillhörigheten är hög och förtroendet stort, både för kyrkans vardagsarbete och för



*Förberedelse i sakristian innan gudstjänst.
Foto Kristin Lidell*

diakonala insatser vid personliga eller samhälleliga kriser. I en folkkyrka präglas församlingarna av mångfald. Där hittar barn, ungdomar och vuxna sin plats, och gemenskapen vid de många mötesplatserna vårdas. Där finns gudstjänstgemenskaper som är öppna och välkomnande för alla. I en individualiserad tid är det viktigt att mota egoism och erbjuda alternativ till anonymitet och ensamhet. Mötet med ungdomar under konfirmationstiden är av särskild betydelse.

I församlingarna är bön, bibelläsning och olika former av gudstjänstfirande en självklarhet. Det måste vara lätt att upptäcka kristen tro och att växa i tro. I en församling ska människor erbjudas själavård, kunna dela liv och få möjlighet till delaktighet. Där upptäcker man sin kallelse, både i vardagens uppgifter och i församlingen.

Svenska kyrkan är inte en organisation, men har en organisation, som utformas för att på bästa sätt tjäna församlingens liv. Anställda, förtroendevalda och ideella ska rustas för sina uppgifter. Kyrkan är människor i gemenskap, rörelse snarare än institution, och

enskilda människors engagemang är avgörande för att den lokala församlingen ska leva. Alla döpta är medarbetare.

I ljuset av jordens ändliga resurser måste kyrkor i världen vara förebilder när det gäller resursanvändning och ge uttryck för hopp och framtidstro. I en tid då människor världen över flyr för sina liv, har kyrkan öppenhet som grundperspektiv och står för alternativ till budskap som handlar om att bygga murar och dra gränser.

Svenska kyrkan har en viktig roll att spela i en polariserad tid. Det är viktigt att värna dialogen och bygga broar mellan människor. En kyrka som är trygg i sin tro kan med tillförsikt och nyfikenhet möta människor med annan tro och uppfattning. Djupa rötter ger fasthet och stabilitet.

När välfärden utmanas är det viktigt att Svenska kyrkan ser varje människa. Vi ska vara närvarande både i staden och på landsbygden, och finnas för de som lider av psykisk eller existentiell ohälsa. I en höghastighetstid är kyrkan en motvikt och det öppna kyrkorummet bjuder in till stillhet, andrum och eftertanke.

I en tid då många saknar erfarenhet av och kunskap om kristen tro har Svenska kyrkan ansvar för att hitta nya former för lärande, undervisning och fördjupning, så att kristen tro finns kvar i nästa generation. Det öppna kyrkorummet är en viktig tillgång och den omfattande körverksamheten får inte glömmas bort. I ett kulturklimat som är avvaktande när det gäller religionens plats i samhället handlar uppdraget om tydlighet, dialog och inkludering.

Vilka bestående spår som Coronapandemin 2020 kommer att ge på församlingslivet är ännu för tidigt att slå fast. Farhågor finns att seden att regelbundet fira gudstjänst kan ha brutits för vissa, samt att andelen dop samt kyrkliga vigslar och begravningar kommer att sjunka. Pandemin har tvingat församlingarna att ställa om sitt arbete vilket kan inrymma både hot och möjligheter. Till möjligheterna hör att kyrkans ärende kan bli angeläget på nya sätt när de existentiella frågorna synliggörs i spåren av pandemin. Den digitala omställning som har påskyndats har gett lärdomar vilka kan komma att förändra församlingslivet även efter pandemin.

Kyrkan lever med en tidlös identitet i en utmanande tid och är kallad till hopp, medmänsklighet och frimodighet. Vi samlas till gudstjänst och sänds för att tjäna våra medmänniskor i vardagen. Allt för att världen ska leva.

Framtidsbilder för Växjö stift



EN KYRKA I VÄRLDEN

I Växjö stift ...

1. ... är det diakonala arbetet uthålligt och starkt
2. ... tar vi ställning i samhällsfrågor lokalt och globalt
3. ... vårdar vi samhörigheten med den världsvida kyrkan
4. ... möter vi människor med annan tro respektfullt



GUDSTJÄNST ATT LÄNGTA TILL

I Växjö stift ...

5. ... firar vi gudstjänster som berör, engagerar och utmanar
6. ... finns gudstjänstgemenskaper där alla känner sig välkomna
7. ... stärks vårt kristna liv av bön och bibelläsning, förkunnelse och mässa, tystnad och musik
8. ... står tro och liv i centrum vid dop, konfirmation, vigsel och begravning



TÄNK ATT FÅ BERÄTTA VIDARE

I Växjö stift ...

9. ... finns mötesplatser där vi upptäcker och växer i kristen tro
10. ... stärks vi att dela tro och liv i vardagen
11. ... är församlingen en naturlig del av samhälls- och kulturlivet
12. ... är det kyrkliga kulturarvet levande



RUSTADE MEDARBETARE

I Växjö stift ...

13. ... är det ideella medarbetarskapet en självklar del av församlingslivet
14. ... är församlingen den viktigaste rekryterande miljön till kyrkligt medarbetarskap
15. ... utvecklas medarbetare genom fortbildning, fördjupning och självård



FÖRSAMLING OCH STIFT HAND I HAND

I Växjö stift ...

16. ... finns en förtroendefull stiftssammanhållning och en gemensam framtidsriktning
17. ... möts församlingar, stiftsorganisation och andra aktörer för samråd och erfarenhetsutbyte
18. ... samarbetar vi för att kunna fullgöra den grundläggande uppgiften



*Levande församlingar
Rustade medarbetare
Öppna kyrkorum*

Stiftsorganisationens fokusområden

För perioden 2022–2024 har stiftsfullmäktige i Växjö stift beslutat om tre fokusområden: **Levande församlingar**, **Rustade medarbetare** och **Öppna kyrkorum**.

Vart och ett av dessa fokusområden består av ett antal teman, inom vilka några arbetsområden lyfts fram. Varje fokusområde kan beskrivas som en "tratt" som är bred upptill – så att mycket ryms – och som sedan smalnar av för att utmynna i det som är mer specifikt.

Både fokusområden och teman presenteras med var sin kort bakgrundstext. Arbetsområdena beskrivs med en kort motivtext, sedan en kort beskrivning av den effekt i församlingarna som stiftsorganisationens insatser syftar till, och sist ett eller flera konkreta uppdrag från stiftsstyrelsen till stiftskansliet.

Strategidokumentet famnar hela bredden av stiftsorganisationens främjandeuppgift. De teman som valts och de uppdrag som getts är styrande för kansliets arbete. För att underlätta vägval i budget och verksamhetsplan är några av arbetsområdena prioriterade för perioden 2022–2024, nämligen **Konfirmander**, **Församlingens gudstjänst**, **"Framtidstro"**, **Kyrkoherdar & arbetsledare** samt **Förtroendevalda**.

En generell aspekt av stiftsorganisationens arbete är behovet av främjande insatser utifrån de delvis nya förutsättningar som Coronapandemin medfört. Under de kommande åren måste detta perspektiv beaktas inom alla arbetsområden.



*Att kunna sända gudstjänster och tillgängliggöra kyrkan för de som mer eller mindre har varit isolerade under Covid är viktigt.
Foto Charlotte Granrot Frenberg.*

FOKUSOMRÅDE 1: LEVANDE FÖRSAMLINGAR

Att bidra till goda församlingsliv i Växjö stift är ett av stiftsorganisationens viktigaste uppdrag. Att en församling är levande kan innebära många saker. Främjandet behöver därför vara brett och utformas utifrån djup kännedom om de lokala församlingarnas villkor och behov. Även "servicebyråttjänster" är en del av detta främjande. Coronapandemin har lärt oss att delar av församlingsarbetet kan ske med digitala hjälpmedel, men att det grundläggande behovet i församlingsarbetet är fysiska möten. I kyrkoordningen formuleras uppdraget för en församling i termer av att "föra gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission".⁹ Detta står i centrum för stiftsorganisationens vilja att bidra till levande församlingar i Växjö stift.

Det första fokusområdet är indelat i fyra teman: "Barn- och ungdomsarbete", "Ansvar för människor & värld", "Gudstjänst & fördjupning" samt "Förutsättningar för levande församlingar".

Foto Johannes Frandsen



a) Barn- och ungdomsarbete

Barn- och ungdomsåren är viktiga för formandet av en personlig kristen identitet och för relationen till kyrkan. Konfirmandtiden är en möjlighet för församlingen att möta unga i en särskilt viktig tid av deras liv. Detta är angeläget inte minst i en tid då den psykiska ohälsan är stor.¹⁰ Både konfirmationen och arbetet därefter bottnar i Jesu uppdrag att lära och undervisa. Det är en del av församlingens dopuppföljning.

Inom temat ”Barn- och ungdomsarbete” lyfts konfirmander, unga ledare och ung & kristen fram som arbetsområden 2022–2024.

Konfirmander

Konfirmandtiden är en tjänst för en ung människa i ett brytnings-skede i livet som ger möjlighet till ökad kunskap och erfarenhet av kristen tro och liv. Tiden är också ett sätt att skapa en grund för den fortsatta tillhörigheten till Svenska kyrkan.¹¹ Sedan 2010 har antalet ungdomar i Växjö stift som väljer att konfirmeras minskat från 41 % till 26 %.¹² Att vända den utvecklingen är en viktig uppgift. Erfarenheten visar att en framgångsfaktor för konfirmandarbetet är ett väl fungerande konfirmandarbetslag.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

vända trenden så att fler ungdomar konfirmeras, upplever konfirmandtiden som meningsfull och upptäcker kristen tro.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Utveckla och implementera ett program som främjar församlingarnas konfirmandarbete.

Unga ledare

Ett kännetecken för många väl fungerande konfirmandarbeten är att unga ledare är engagerade i arbetet. De blir ofta viktiga föredömen för konfirmanderna. I Växjö stift finns cirka 580 unga ledare i konfirmandarbetet.¹³ Därutöver väljer några att fortsätta som ledare i andra sammanhang i församlingarna.

**STIFTSORGANISATIONENS
INSATSER SYFTAR TILL ATT**
möjligheten att vara ung ledare ska finnas i fler församlingar, att antalet unga ledare ökar samt att de uppfattar uppgiften som meningsfull.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Genomföra och fortsätta att utveckla ledarutbildningen ”Ung och kallad”.

Ung & kristen

Att vara ung och kristen är ofta svårt. Undersökningar visar att barn och ungdomar allt oftare mobbas för sin tro, både på fritiden och i skolan.¹⁴ I samhället har kunskapen om och erfarenheten av tro minskat. Samtidigt har barn och unga rätt till andlig utveckling enligt svensk lag.¹⁵ Totalt sett behöver respekten för troende öka i vårt samhälle. Mot denna bakgrund är det viktigt att kyrkan ger stöd åt unga som vill vara kristna. Det måste finnas möjlighet att tillhöra ett tryggt sammanhang där tron respekteras, där det finns kristna förebilder och där man kan vara öppen med sin tro. Förutsättningarna för kristen tro i nästa generation formas här och nu.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

fler ska upptäcka kristen tro och att unga ska stärkas i att vara öppna med sin tro i sin vardag.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas arbete med att stärka unga kristna.

Stödja församlingsövergripande mötesplatser för unga kristna.



b) Ansvar för människor & värld

Som människor är vi sammanbundna med varandra och allt som lever. Ingen står utanför det nät av relationer som livet och skapelsen väver. Som kyrka har vi uppgiften att arbeta för ett mänskligare samhälle och en bättre värld, både nationellt och internationellt. Det diakonala arbetet är en viktig del av församlingens dagliga arbete och ett område där kyrkan har stort förtroende. Ansvaret för människor och värld tas bäst tillsammans med andra människor av god vilja. Såväl ekumenisk samverkan som samarbete med dem av annan religionstillhörighet är viktigt.

Inom temat ”Ansvar för människor & värld” lyfts klimat & miljö, vardagens diakoni och social sammanhållning fram som arbetsområden 2022–2024.

Klimat & miljö

Klimatet är en ödesfråga med existentiella dimensioner. Alla människor på jorden behöver dra sitt strå till stacken för en hållbar framtid. Beslutsfattare, näringsliv och civilsamhälle måste samverka för att jorden ska vara en beboelig plats också för våra barn och barnbarn. Svenska kyrkan tar ansvar bland annat genom ett medvetet klimatarbete, ansvarsfull förvaltning av prästlönetillgångarna och genom etablering av kyrkoreservat.¹⁶

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarna bedriver ett aktivt klimatarbete samt sätter konkreta mål med utgångspunkt i Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas tillämpning av Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Vardagens diakoni

Församlingarnas diakonala arbete pågår ständigt, spänner över ett stort område och innefattar såväl vardagsdiakoni och profetisk diakoni som samtal, stöd och själavård. Detta är viktigt, inte minst i en tid av ökande psykisk ohälsa. I framtidsbilderna framhålls att det diakonala arbetet ska vara ”starkt och uthålligt”. En diakonal grundhållning ska präglade församlingens liv oavsett om församlingen har en vigd diakon eller inte. För att kunna ta ut riktningen för församlingens diakoni är det viktigt att regelbundet lyfta blicken och tänka strategiskt.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarnas diakonala arbete ska utgå från en ständigt pågående analys av reella och lokala diakonala behov.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Genomföra insatser så att materialet ”Grunda, spana, tolka och agera” blir känt av församlingarna.

Social sammanhållning

Både klyftorna i och polariseringen av samhället ökar. Frågor om demokrati och rättigheter står i centrum för den offentliga debatten. Församlingar kan i samarbete med andra goda krafter göra skillnad i arbetet för ett mänskligare samhälle och en bättre värld. I detta arbete är såväl samverkan över samfunds- och religionsgränserna som religionsdialog viktig.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarnas roll som aktörer för lokal social sammanhållning stärks genom god samverkan i lokalsamhället, samt att fler församlingsföreträdare deltar i det offentliga samtalet.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas arbete för social sammanhållning och samverkan i lokalsamhället.

Utveckla stöd till församlingsmedarbetares deltagande i det offentliga samtalet.

*Tv: #envarmareö skapade engagemang på Öland.
Foto Anna Fendin Ahlström*

c) Gudstjänst & fördjupning

Gudstjänsten är ett möte med Gud och intar en särställning i kyrkans liv. Varje gudstjänst ska vara en källa för det inre livet och ett sammanhang där tron får näring. Gudstjänsten ska utrusta för vardagens uppgifter. För stiftsorganisationen är visionen om en "gudstjänst att längta till" central. Kyrkomusiken, psalmsången och körerna är utomordentligt betydelsefulla för församlingens gudstjänstliv. Gudstjänsten är ett viktigt sammanhang för andlig fördjupning och undervisning. I församlingen finns även andra sådana tillfällen för fördjupning i kristen tro.

Inom temat "Gudstjänst & fördjupning" lyfts församlingens gudstjänst, de kyrkliga handlingarna och andlig fördjupning & vuxnas lärande fram som arbetsområden 2022–2024.

Församlingens gudstjänst

När söndagens huvudgudstjänst upplevs angelägen kan den utgöra ett vitalt centrum i församlingens liv. Sedan 2010 har antalet gudstjänstfirare vid huvudgudstjänsten minskat.¹⁷ Coronapandemins påverkan på gudstjänstseden går ännu inte att överblicka. Även om präst inte kan vara närvarande kan söndagen som gudstjänstdag gestaltas med en gudstjänst, ledd av lek-män.¹⁸ Också utvecklingen av ett gudstjänstliv på andra dagar och tider är viktigt.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

vända trenden med vikande gudstjänstdeltagande genom att fler firar en generationsöverskridande och igenkännbar gudstjänst präglad av delaktighet.¹⁹ Vidare syftar insatserna till att stärka arbetet med lekmanaledda gudstjänster och att anställda och förtroendevalda förstår det som naturligt att fira gudstjänst.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Genomföra och fortsätta att utveckla gudstjänstutvecklingsprogrammet "Söndagens mäsas".

Främja församlingarnas arbete med lekmanaledda gudstjänster.

De kyrkliga handlingarna

Trenden för samtliga kyrkliga handlingar – dop, konfirmation, vigsel och begravning – är nedåtgående.²⁰ De kyrkliga handlingarna är trots det fortfarande församlingens främsta kontaktyta

med kyrkotillhöriga och möjliggör viktiga möten med kyrkan och riter för livstolkning. Dopet är medlemsgrundande för tillhörigheten till Svenska kyrkan. Den som själv är döpt är i högre grad än den odöpte benägen att delta i församlingens konfirmandarbete, själv vigas och begravas kyrkligt.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

vända trenden så att andelen döpta i relation till antalet medlemmar eller antecknade vid årets slut ökar.



Foto Magnus Aronson

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas arbete kring dopet.

Andlig fördjupning & vuxnas lärande

I en församling ska det vara möjligt att samtala om livet, upptäcka kristen tro och mogna i sin tro. I Svenska kyrkan finns många metoder för andlig fördjupning och vuxnas lärande; bland annat Befriande bibelläsning, Alpha, Vuxenkatekumenat, retreat, själavård, pilgrimsvandringar och körer. Att stärka kunskapen om kristen tro är en betydande samhällsutmaning. På nationell nivå pågår därför ett omfattande arbete för lärande och undervisning i Svenska kyrkan.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarna har fungerande former för andlig fördjupning och vuxnas lärande så att människor rustas att vara kyrka i vardagen.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja i stiftet förekommande metoder för andlig fördjupning och vuxnas lärande.



Foto Johannes Frandsen

d) Förutsättningar för levande församlingar

I Växjö stift finns våren 2021 168 församlingar indelade i 56 ekonomiska enheter. Ett mångsidigt samarbete och kreativ samverkan – både mellan enheter och mellan församlingar och stiftsorganisation – är viktigt för att frigöra resurser till att fullgöra den grundläggande uppgiften.²¹ Stiftets organisatoriska indelning behöver vara ändamålsenlig så att den främjar ett levande församlingsliv.

Inom temat "Förutsättningar för levande församlingar" lyfts servicebyrån och indelningsfrågor fram som arbetsområden 2022–2024.

Servicebyrån

Med uppgift att "avlasta församlingar och pastorat administrativa uppgifter för att de ska kunna lägga mer kraft och resurser på församlingsverksamhet" finns servicebyrån som en del av stiftsorganisationens främjande.²² De församlingar som anlitar servicebyrån ska uppleva att kvaliteten är minst likvärdig som om samma tjänst hade genomförts med egen personal. Samtal om, och etablering av, gemensamma nationella tjänster följs av stiftsorganisationen och kan komma att påverka Växjö stifts servicebyrå.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

minska sårbarheten samt frilägga tid för den grundläggande uppgiften i församlingarna.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Utvärdera hur de anslutna församlingarna upplever servicebyråns tjänster.

Utveckla servicebyrån utifrån behov i församlingar och pastorat.

Indelningsfrågor

Arbetet med indelningsfrågor tar sin utgångspunkt i den av stiftsstyrelsen fastställda indelningspolicyn som kortast kan sammanfattas "många levande församlingar – starka ekonomiska enheter".²³ Frågor om den kyrkliga indelningen kan väcka känslor och ska därför hanteras omsorgsfullt och likartat utifrån indelningspolicyn.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

den kyrkliga indelningen i Växjö stift ska vara ändamålsenlig.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Ta fram en årlig genomlysning av stiftets indelning utifrån vilken stiftsstyrelsen kan initiera åtgärder i indelningsfrågor.



Trainee i Växjö stift ger framtidstro. 11 traineer är anställda under 2021-2022. Foto Sara Peterson

FOKUSOMRÅDE 2: RUSTADE MEDARBETARE

Kallelse och rekrytering till medarbetarskap är ett ansvar för alla i Växjö stift. Ideella, förtroendevalda och anställda medarbetare ska vara väl rustade för sina respektive uppgifter, så att kyrkoordningens ord kan uppfyllas: "Alla ... medarbetare ska tjäna kyrkan och församlingen och i det uppdrag de fått bidra till att evangeliet blir känt, kyrkan uppbyggd och människorna tjänade." ²⁴ För att detta ska vara möjligt behöver stiftets församlingar och pastorat samverka och ha en ändamålsenlig indelning som stödjer medarbetarna och möjliggör levande församlingsliv.

Det andra fokusområdet är indelat i två teman: "Kallelse & rekrytering" och "Leda, styra & medarbeta".

a) Kallelse & rekrytering

Rekrytering av nya medarbetare är en nyckelfråga inför framtiden. En av framtidsbilderna lyder: "I Växjö stift är församlingen den viktigaste rekryterande miljön till kyrkligt medarbetarskap"²⁵ I väl fungerande församlingsliv får människor möjlighet att "lära känna andra, upptäcka sin kallelse och bli tagna i bruk för olika uppgifter."²⁶ Genom olika insatser vill stiftsorganisationen främja arbetet med kallelse och rekrytering, och ge stöd till församlingar att vara attraktiva arbetsgivare.

Inom temat "Kallelse & rekrytering" lyfts dop & medarbetarskap, "Framtidstro" och kyrklig profiltjänst fram som arbetsområden 2022–2024.

Dop & medarbetarskap

"Dopet är den grundläggande vigningen till tjänst i kyrkan och ger delaktighet i kyrkans gemensamma uppdrag."²⁷ Detta är den teologiska grunden för allt ideellt medarbetarskap. I ljuset av en framtid med minskade ekonomiska resurser behöver arbetet för en modig, medveten och kontrollerad omställning ske, så att församlingsbor i högre grad än idag förstår sig själva som subjekt i församlingsverksamheten.

STIFTSORGANISATIONENS

INSATSER SYFTAR TILL ATT

stärka församlingarnas självförståelse som gemenskaper burna av döpta.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Aktualisera frågor om medarbetarskap vid möten med församlingarnas medarbetare (förtroendevalda, anställda och ideella).

"Framtidstro"

I en bred process har medarbetare i Växjö stift tagit fram ett program för kallelse och rekrytering kallat "Framtidstro".²⁸ Programmet har två delar, ett om församlingen som den viktigaste rekryterande miljön och ett om tio stiftsgemensamma satsningar. De sistnämnda är framförallt inriktade på de fyra profiltjänsterna.

STIFTSORGANISATIONENS

INSATSER SYFTAR TILL ATT

det i församlingarna finns möjlighet för människor att upptäcka, utforska och utveckla sin kallelse samt att kulturen "mod att fråga – mod att dela" präglar församlingarna.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas förståelse av församlingen som den viktigaste rekryterande miljön.

Genomföra de stiftsgemensamma satsningarna i "Framtidstro".



Foto Alex Glacimini

Kyrklig profiltjänst

De fyra så kallade profiltjänsterna (präst, diakon, kyrkomusiker och församlingspedagog) är centrala för möjligheten att utveckla ett levande församlingsliv. Våren 2021 finns ca 75 personer som studerar med målsättning att gå in i en av profiltjänsterna i Växjö stift.²⁹ Det är avgörande att det är känt i församlingarna hur vägen till kyrkans profiltjänster ser ut samt hur kontakt upprättas med ansvariga medarbetare på stiftskansliet.

STIFTSORGANISATIONENS

INSATSER SYFTAR TILL ATT

antalet som vill gå in i profiltjänst ökar samt att de som vigs till eller examineras för tjänst inom någon av de fyra profilerna av församlingarna upplevs som väl rustade för sina respektive uppgifter.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Utvärdera och utveckla rekryteringsprocessen för de kyrkliga profiltjänsterna.

Genomföra informationsinsatser så att vägen till profiltjänst är väl känd i stiftet.

b) Leda, styra & medarbeta

Förtroendevalda och vigningstjänst har båda del i det gemensamma uppdraget att forma församlingens liv. När konflikter uppstår i en församling beror de ofta på brister i lednings- eller styrelsefunktionen. Med en ansvars- och rollfördelning som är känd av alla medarbetare finns förutsättning att undvika konflikter och möjlighet att forma ett gott samarbete och väl fungerande församlingsliv. Alla medarbetare ska vara rustade för sina uppgifter och för uppdraget att vara kyrka i vardagen. Till stöd för anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare finns Självårdscentrum.

Inom temat ”Leda, styra & medarbeta” lyfts kyrkoherdar & arbetsledare, förtroendevalda och arbetslags- & organisationsutveckling fram som arbetsområden 2022–2024.

Kyrkoherdar & arbetsledare

Kyrkoherdens roll som ledare av all verksamhet i församlingen och samtidigt ledamot av kyrkorådet, är en grundläggande del av vår kyrkas identitet och central för ett levande församlingsliv. Att stärka kyrkoherdens ledarskap är väsentligt. Andra medarbetare, som på kyrkoherdens delegation

utövar arbetsledarskap, behöver fortbildas och fördjupas.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarna ska ha ett väl fungerande ledarskap. Vidare syftar insatserna till att den genomsnittliga tiden en kyrkoherde är kvar i sin tjänst blir längre.³⁰

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Genomföra insatser i enlighet med programmet ”Kyrkoherde i Växjö stift”.

Fortbilda medarbetare som på kyrkoherdens delegation utövar arbetsledarskap.



Foto Magnus Aronson

Förtroendevalda

De förtroendevalda har tillsammans med kyrkoherden, som också är ledamot av kyrkorådet och församlingsråden, ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Av särskild betydelse är en god samverkan mellan kyrkorådets ledamöter, i synnerhet ordföranden, och kyrkoherden. I utredningsarbetet som ledde fram till strukturförändringen 2014 gav församlingsråden en mer framträdande roll än vad som har blivit verklighet.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

det i kyrkoråden bedrivs ett fungerande styrelsearbete med tydliga roller och ansvar, samt att förtroendevalda uppfattar att de har stöd i förtroendeuppdraget.

Därtill syftar stiftsorganisationens insatser till att tydliggöra församlingsrådets ställning i stiftets pastorat.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Ge fortbildning och stöd i uppdraget som förtroendevald och i rollen som kyrkoherde i beslutande organ.

Främja samverkan mellan kyrkorådets ordförande och kyrkoherden.

Verka för att församlingsrådets roll tydliggörs.

Arbetslags- & organisationsutveckling

I Svenska kyrkan samverkar förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare. Oavsett uppdrag är alla medarbetare viktiga. De anställdas roll som möjliggörare

behöver stärkas och därigenom kan också de ideella medarbetarnas roll stärkas. Medarbetare utvecklas genom fortbildning, fördjupning och självvård. Vid konflikter i församling eller pastorat kan stöd från stiftsorganisationen vara betydelsefullt.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarna har ett väl fungerande medarbetarskap där ideella och anställda samverkar utifrån sina olika roller samt att teamkänslan i församlingarnas arbetslag stärks.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Utveckla gemensamma mötesplatser för fortbildning och fördjupning av medarbetare i stiftet.

Främja och arbeta för arbetslags- och organisationsutveckling i församlingarna.



*Högsby kyrka, De senaste åren har pastoratet satsat mer på att möjliggöra sysselsättning, språkträning och kulturmöten.
Foto Charlotte Granrot Frenberg*



Foto Alex Glacomini

FOKUSOMRÅDE 3: ÖPPNA KYRKORUM

Bland de rum som Svenska kyrkan ansvarar för intar kyrkorummen en särställning. Kyrkan ska vara öppen, ett rum för tro och liv som brukas och vårdas lokalt. I kyrkoordningen står: "De helgade kyrkorummen är över hela landet tecken på Guds närvaro ... Kyrkorummet behöver vara tillgängligt för alla som söker sig till det".³¹ Stiftsorganisationen vill bidra med strategier för användningen av kyrkor och andra byggnader utifrån varje kontexts unika förutsättningar, så att kulturarvet lever. Där det fysiska kyrkorummet saknas behöver församlingslivet gestaltas på nya sätt.

Det tredje fokusområdet är indelat i två teman: "Svenska kyrkans många rum" och "Kyrkorum i olika kontexter".

a) Svenska kyrkans många rum

Svenska kyrkan har många rum, också i vårt stift. Dessa är både en tillgång och en utmaning. Kyrkans rum ska vara tillgängligt och kunna användas på ett sätt som både respekterar kulturvärden och fungerar i relation till församlingens behov. I samverkan med antikvariska myndigheter och andra aktörer på kulturmiljöområdet vill stiftsorganisationen verka för att skapa möjligheter för församlingarna att använda kyrkorummet på sätt som svarar mot framtida behov.

Inom temat "Svenska kyrkans många rum" lyfts tillgängliga & levande kyrkorum, kyrkligt kulturarv i en ny tid och strategiskt fastighetsarbete fram som arbetsområden 2022–2024.

Tillgängliga & levande kyrkomiljöer

I samband med relationsförändringen 2000 tecknade staten och Svenska kyrkan en överenskommelse där Svenska kyrkan lovade att "de kyrkliga kulturminnena i framtiden är tillgängliga för var och en i minst samma utsträckning som för närvarande."³² Mellan år 2004 och 2017 har öppet-hållandet av kyrkor minskat.³³ Ett öppet kyrkorum är ett första sätt att uppfylla överenskommelsen med staten, men en levande och tillgänglig kyrkomiljö omfattar också insatser för främjande av till exempel gudstjänstliv, böneliv, kyrkopedagogiskt arbete och miljön kring själva kyrkobyggnaden. Den fysiska tillgängligheten till kyrkorummet är grundläggande. Både det kollektiva och det individuella bruket av kyrkomiljöerna behöver främjas.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

kyrkomiljöerna utvecklas som en plats för tro och liv genom att kyrkornas öppettider utökas och att kyrkorums- och kyrkogårdsbruket utvecklas.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas arbete med att utveckla och tillgängliggöra sina kyrkomiljöer.

Kyrkligt kulturarv i en ny tid

Svenska kyrkan är ansvarig för en stor del av det materiella kulturarvet, till exempel kyrkobyggnader, kyrkliga inventarier och det gröna kulturarvet, men också en stor del av det immateriella kulturarvet, till exempel kyrkomusik, liturgi, bibelberättelser och bruket av kyrkorummen. Detta kulturarv formas i kontinuerlig växelverkan med andra delar av samhället.³⁴ I förlängningen kan nya modeller för bruk av kyrkorummen utvecklas.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarnas förståelse som bärare av ett rikt kulturarv ökar och får konsekvenser för församlingarnas planering.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas arbete med att tillgängliggöra det kyrkliga kulturarvet.



Strategiskt fastighetsarbete

Att ta ställning till församlingens eller pastoratets fastighetsbestånd är en viktig uppgift. Stöd i detta arbete är fastighetsregistret samt framtagandet av en lokalförsörjningsplan, som har att relatera till församlingsinstruktionen. Lokalförsörjningsplanen bör enligt nationella direktiv vara klar senast 2022 och ska i Växjö stift vara beslutad senast 2024.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingarna prioriterar det strategiska fastighetsarbetet med lokalförsörjningsplanen som ett strategiskt beslutsstöd.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja församlingarnas strategiska fastighetsarbete.

Ge stöd till församlingarnas arbete med lokalförsörjningsplaner.

*Tv: Inventering av kyrkliga föremål i Bergunda kyrka.
Foto Ellen Ekström*

b) Kyrkorum i olika kontexter

Församlinglivet behöver gestaltas olika från plats till plats. Församlingens styrning och ledning behöver tolka sitt sammanhang och forma sådana pastorala strategier som har förutsättning att möta de lokala behoven. Stiftsorganisationen vill särskilt ge stöd för pastoral utvecklingsarbete i tre miljöer: innerstaden, landsbygdsmiljön och nya bostadsområden. I samtliga spelar kyrkobyggnaden – eller beslutet att inte ha någon sådan – en avgörande betydelse.

Inom temat ”Kyrkorum i olika kontexter” lyfts kyrka i innerstaden, kyrka i landsbygdsmiljö och kyrka i nya bostadsområden fram som arbetsområden 2022–2024.

Kyrka i innerstaden

Växjö domkyrka, Kalmar domkyrka och Sofiakyrkan i Jönköping är kyrkor som i gudstjänstliv och övrig verksamhet möter särskilt många människor som kommer från ett större område än den lokala församlingen. Dessa innerstadskyrkor är en tillgång för arbetet i Svenska kyrkan, nod i regionen som behöver relatera till det pastorala strategierna i närliggande församlingar.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

dessa innerstadskyrkor tar bruk av sin särskilda roll samt att närliggande församlingar uppfattar närheten till en sådan innerstadskyrka som positiv.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Initiera samråd och erfarenhetsutbyte mellan Växjö domkyrka, Kalmar domkyrka, Sofiakyrkan i Jönköping och stiftsorganisationen.

Kyrka i landsbygdsmiljö

Växjö stift är ett landsbygdsstift. Det kyrkliga arbetet på landsbygden skiljer sig från det arbete som bedrivs i staden och de pastorala strategierna ser olika ut. Ofta är kyrkorummen många, medarbetargrupperna små och engagemanget för bygden starkt. I många församlingar är kyrkan den sista öppna offentliga byggnaden, vilket är en möjlighet att tillvarata.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

strategier för kyrkorumsbruk och församlingliv i landsbygdsmiljö delas mellan stiftets församlingar.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Främja utveckling av strategier för att vara församling i landsbygdsmiljö.



*Barnkör i Alvesta församling.
Foto Anne Björck*

Kyrka i nya bostadsområden

På flera platser i stiftet byggs nya bostadsområden. Hur den kyrkliga närvaron ska ta form där är en pastoral utmaning. Nya kyrkobyggnader kan komma att invigas men församlinglivet kan även komma att gestaltas på andra sätt i dessa bostadsområden.

STIFTSORGANISATIONENS INSATSER SYFTAR TILL ATT

församlingar med nya bostadsområden hittar strategier för att möta dessa utmaningar.

Uppdrag till stiftskansliet 2022–2024

Initiera samråd och erfarenhetsutbyte mellan berörda församlingar och stiftsorganisationen.



Dopgudstjänst i Ramkvilla. Foto Ellen Ekström

Lojalitet

Kompetens

Lyhördhet

Respekt

Förtrogenhet

Medarbetare i stiftsorganisationen

Såväl anställda som förtroendevalda medarbetare företräder både Växjö stiftsorganisation och Svenska kyrkan. Följande värdeord sammanfattar den förväntan som finns på samtliga i mötet med stiftets församlingar:

Lojalitet – solidaritet med Svenska kyrkans värderingar.

Kompetens – kunnighet och en vilja att utvecklas.

Lyhördhet – öppenhet för synpunkter och behov.

Respekt – ödmjukhet och tålamod med människor.

Förtrogenhet – kännedom om Svenska kyrkans liv och lära.



Foto Magnus Aronson

"...att ett regelbundet gudstjänst- och andaktsliv med bön för Växjö stift finns samt att deltagare och personal erbjuds möjlighet till andlig fördjupning genom samtal, själavård och bikt."



Mässa i Tröstens trädgård utanför Älmhults kyrka. Foto: Privat

Stiftsgemensamma enheter

I Växjö stift finns två folkhögskolor, Oskarshamns folkhögskola och S:t Sigfrids folkhögskola, vilka Växjö stift är huvudman för och samverkar med. På båda finns en skolpräst. Med respektive folkhögskolas styrelse har stiftsstyrelsen beslutat om ett förväntansdokument. Ett generellt uppdrag till stiftskansliet är att i utformningen av arbetet ta hänsyn till innehållet i förväntansdokumenten, enligt följande:

På *båda* folkhögskolorna finns en förväntan att folkhögskoleutbildning erbjuds enligt Folkbildningsrådets regelverk, att ett regelbundet gudstjänst- och andaktsliv med bön för Växjö stift finns samt att deltagare och personal erbjuds möjlighet till andlig fördjupning genom samtal, själavård och bikt.

På **OSKARSHAMNS FOLKHÖGSKOLA** finns en förväntan att skolan är ett kompetens- och resurscentrum för kyrkomusik och gudstjänstutveckling i Växjö stift genom kyrkomusikerutbildning, kompetensutveckling för kyrkomusiker och körsångare samt utbildning för arbetslaget, och i dessa sammanhang finns en förväntan att kompetens i stiftet tillvaratas. Vidare finns en förväntan att skolan genomför rekryteringsbefrämjande åtgärder som en del av "Framtidstro – program för kallelse och rekrytering i Växjö stift", att skolan är en generell resurs för kompetensutvecklingen för medarbetare i Växjö stift samt att skolan erbjuder utbildningen "Kyrkans grundkurs" med gudstjänstprofil. Visionen på Oskarshamns folkhögskola är att *"vara en mötesplats för människor med olika bakgrund, i olika åldrar och i olika sammanhang"*. Uppdraget från huvudmannen beskrivs i termer av att *"tillgodose Svenska kyrkans behov av kristen ungdoms- och vuxenundervisning inom ramen för folkhögskoleförordningen"*.

På **S:T SIGFRIDS FOLKHÖGSKOLA** finns en förväntan att skolan erbjuder konst- och musiklinje med möjlighet för eleverna att relatera till kyrkan som kulturmiljö och kulturell arena, att skolan genomför rekryteringsbefrämjande åtgärder som en del av "Framtidstro – program för kallelse och rekrytering i Växjö stift", att skolan är en generell resurs för kompetensutvecklingen för medarbetare i Växjö stift samt att skolan erbjuder utbildningen "Kyrkans grundkurs" med diakonal profil. Visionen på S:t Sigfrids folkhögskola uttrycks så här: *"Utifrån en helhetsyn på människan och livet vill vi skapa en plats som inbjuder till möten där kunskap och människor växer. Genom bildning och utbildning vill vi skapa nyfikenhet, öka engagemang och vidga vetande och förståelse av sig själv och världen."*

För **STIFTSGÅRDEN TALLNÄS** pågår arbete som förväntas klargöra Tallnäs roll i och relation till Växjö stift. Beslut ska fattas inom strategidokumentets tidsram.

Växjö domkyrka

I kyrkoordningen beskrivs domkyrkornas roll i Svenska kyrkan enligt följande: "Domkyrkan har en särskild ställning bland kyrkorna i ett stift. Förutom att vara församlingskyrka är den också biskopens kyrka och den normala platsen för stiftets högtider och vigningsgudstjänster."

På kyrkomötets uppdrag har kyrkostyrelsen tillsatt en utredning om domkyrkornas ställning i Svenska kyrkan. Utredningen ska behandla domkyrkorna ur ett teologiskt perspektiv, dess organisatoriska ställning samt hur domkyrkorna ska förvaltas och finansieras. Utredningen ska lämna sitt betänkande i oktober 2021.

Med Växjö pastorat har Växjö stift ett formellt samverkansavtal om Växjö domkyrka. Frågan om revivering av det befintliga avtalet kommer att prövas i ljuset av den nationella utredningens förslag och de eventuella beslut kyrkomötet fattar med anledning av utredningen.

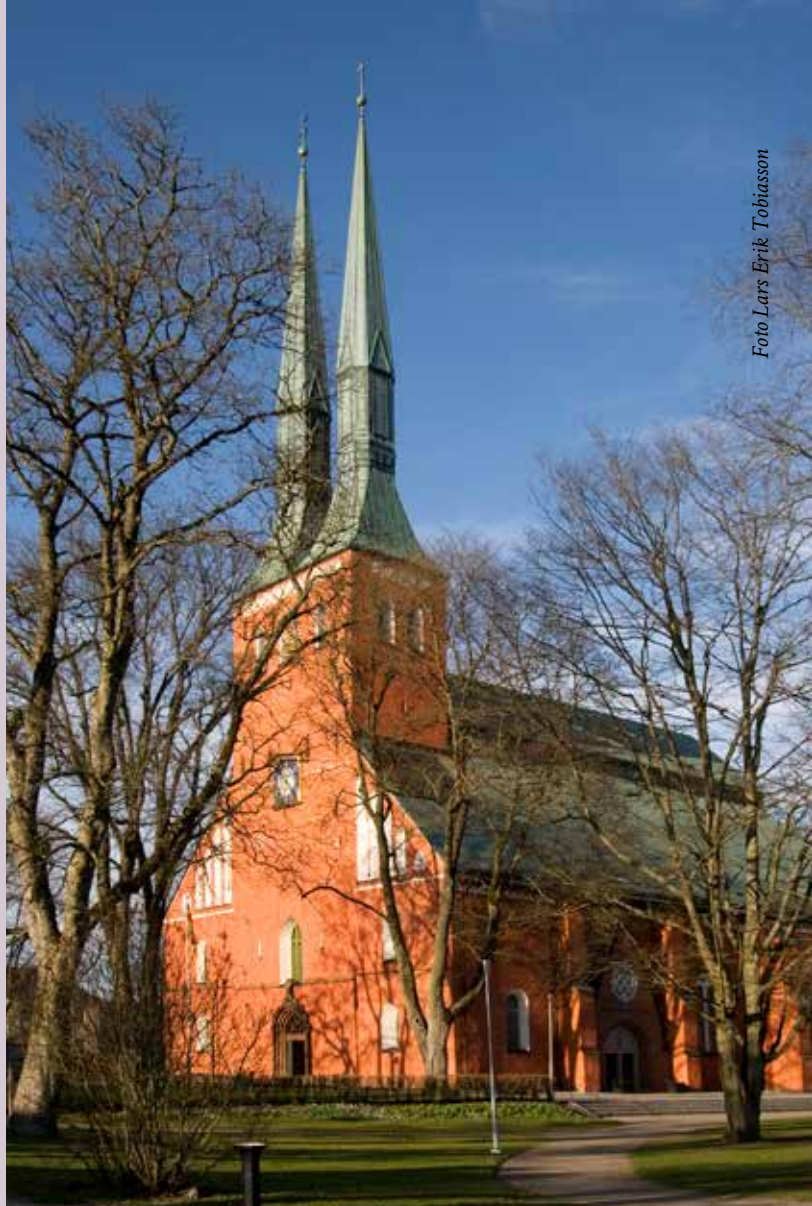


Foto Lars Erik Tobiasson

Närstående organisationer

Det finns flera till Svenska kyrkan närstående organisationer som är verksamma i stiftet. Med några har stiftsorganisationen ett närmare samarbete, med andra ett mer perifert.

SVENSKA KYRKANS UNGA är Svenska kyrkans barn- och ungdomsorganisation. Stiftsorganisationen stödjer Svenska kyrkans unga i Växjö stift ekonomiskt och personellt. Särskilt betydelsefullt för stiftsorganisationen är Svenska kyrkans ungas nyårsläger för ungdomar och unga vuxna, läger för minior- och juniorgrupper samt den demokratiska skolning som uppdrag i Svenska kyrkans unga ger.

EFS SYDÖST har i stiftet tre samarbetskyrkor och åtta föreningar/grupper där samarbetsavtal med den lokala församlingen i Svenska kyrkan saknas. EFS ger ett värdefullt tillskott till församlingslivet i stiftet på de platser där lokala EFS-föreningar finns. Ett regionalt samverkansorgan mellan stiftsstyrelsen och EFS finns. Under strategidokumentets tidsram avser stiftsorganisationen att genomföra överläggningar med EFS för att formulera ett ömsesidigt förväntansdokument.

I stiftet verkar, genom lokal närvaro eller verksamhet, ett antal andra organisationer med koppling till Svenska kyrkan. Dessa organisationer samverkar ad hoc med stiftsorganisationen och bidrar på olika sätt till församlingslivet i Svenska kyrkan i Växjö stift.



Foto Magnus Aronson



Växjö stift i historia & nutid – korta fakta

Det fanns förmodligen kristna i det som idag är Växjö stift långt innan de första missionärerna anlände. Slavar, köpmän och ärrade krigare tillhörde dem som förde den kristna tron till Småland och Öland. Med tiden kom också de första missionärerna. I häraderna runt dagens Växjö kom man att samlas kring helgongestalter med en särskild strålgans – engelsmannen Sigfrid och hans systersöner. Med tiden bildades också ett stift med Växjö som centralpunkt och säte för biskopen. När vet vi inte exakt. Stiftet låg då i ett gränsland med det mäktiga Lunda-stiftet i söder och Linköpings stift närmaste granne i öster, norr och väster. Områdena kring Jönköping, Kalmar och Värnamo ingick ännu inte i stiftet.

Det medeltida Växjöstiftet vara litet men växte under 1500-talet. Härader i norr och väster lades under Växjöbiskopen. Området kring Kalmar bröts år 1603 ut ur Linköpings stift. Den lutherska läran blev nu påbjuden, men på många håll dröjde sig många av den gamla kyrkans seder kvar. Det är först mot mottan av 1700-talet, då nya och ljusa kyrkobyggnaderna blev socknarnas stolthet, som vi på allvar kan tala om ett uppbrott från äldre tiders bruk.

Under 1700-talet ser vi också de första tecken på väckelser bland såväl folket som prästerskapet. Den allmänna uppslutningen kring väckelserna kom med tiden att framstå som något signifikant för stora delar av stiftet – den kyrktrogna gammalkyrkligheten i Kronobergs län, frikyrkligheten i Jönköpings län. Kalmar stift, som 1915 fördes till Växjöstiftet, dominerades länge av ett traditionellt kyrkligt liv med centrum kring sockenkyrkan. Än idag kan vi märka spåren av dessa lokala identiteter, inte minst i Jönköpings län där det frikyrkliga engagemanget fortsatt är starkt.

Växjöstiftet blev under 1900-talet ett centrum för kyrkligt engagemang. Stiftsmöte och stiftsråd fångade upp engagemang för undervisning, diakoni och ungdomsarbete. Svenska kyrkans hjälparbete hade ett pålitligt stöd bland kyrkfolket i Växjö stift. Med tilltagande urbanisering förändrades socknarnas nedärvda struktur; från och med 1960-tal och in i nutid har såväl församlingar som pastorat blivit färre till antal. Under det senaste decenniet har också antalet kontrakt inom stiftet avsevärt minskats. Idag består Växjö stift av sju kontrakt, 56 ekonomiska enheter och 168 församlingar.

En viktig del av stiftets verksamhet är de internationella vänkontakterna. Sedan 50-talet har Växjö stift en vänrelation med den östra delen av den evangelisk-lutherska kyrkan i Tyskland. På 2000-talet har vänrelationer upprättats också med Oxford stift i Church of England och med den lutherska kyrkan i Costa Rica (ILCO).

Den senaste 30-årsperioden har inneburit avsevärda förändringar för vår kyrka. Relationsförändringen till staten har lett till en ökad kyrklig självständighet och en mer enhetlig organisation. En förändrad relation till det svenska samhället i stort kan också anas i vikande medlems-siffror och i en kyrklig sed som omfattar allt färre.

Kyrkans roll har ständigt förändrats utifrån de rådande förutsättningarna i samhället. Även om Svenska kyrkan är det klart största trossamfundet i Sverige mätt i antalet medlemmar är samhället pluralistiskt och människor bekänner sig till olika trosinriktningar – eller till ingen tro alls. Den kristna enhetskultur som varit rådande i Sverige under många år är nu borta. På ett sätt påminner dagens situation om förutsättningarna för de första kristna som för ca 1000 år sedan kom till de bygder vi idag kallar Växjö stift.

Kyrkans uppgift, både i historia och nutid, är att förmedla evangelium, forma församlingsliv som väcker nyfikenhet på kristen tro samt förmedla hopp och framtidstro. Till detta vill stiftsorganisationen bidra med denna strategi.



Femsjö kyrkoreservat. Foto Ellen Ekström

Källor & referenser

Barnkonventionen

Bibeln, bibelkommissionens översättning Bibel 2000

Domkapitlets regler och riktlinjer för gudstjänstlivet i Växjö stift, 2017

Framtidsbilder för Växjö stift, 2017 (i boken Vi)

Framtidstro – program för kallelse och rekrytering i Växjö stift, 2020

Förenta nationernas konvention om barnens rättigheter, svensk lag från 2020

Instruktion för kontraktsprostar i Växjö stift, 2017, rev. 2021

Kyrkoordning för Svenska kyrkan

Kyrkoreservat i Växjö stift <https://www.svenskakyrkan.se/vaxjostift/kyrkoreservat>

Kvalitet i livslånga tjänsterelationer, Per Pettersson, 2000

Mötesplatser i tiden, Svenska kyrkans rapport inför kontrollstationen avseende den kyrkoantikvariska ersättningen, 2019

Skolbarns hälsovanor, Folkhälsomyndigheten 2018

Stiftsstyrelsens policy för indelningsfrågor, 2019

Svenska kyrkans medlemmar, Jonas Bromander, 2010

Svenska kyrkans statistikdatabas, intern www.svenskakyrkan.se/statistik

Unga troende i samhället, Sveriges kristna råd, 2020

Vi kan hjälpa till, folder om Växjö stifts servicebyrå.

Visitationer i Växjö stift, 2017, rev. 2021

Vägledning för arbetet med församlingsinstruktioner i Växjö stift, 2018

Överenskommelse mellan staten och Svenska kyrkan om ”De kulturhistoriska värdena inom Svenska kyrkan”, Ku 2000/470/ka.

*Kyrkans uppgift, både i historia och
nutid, är att förmedla evangelium,
forma församlingsliv som väcker
nyfikenhet på kristen tro samt
förmedla hopp och framtidstro.*



Fotnoter

- 1) Framtidsbilderna finns samlade i boken "Vi – framtidsbilder för Växjö stift".
- 2) "Kontraktsprosten har en strategisk roll i stiftsorganisationen och bidrar till den gemensamma kunskapen om församlingslivet i Växjö stift genom överblick, analyser och kontakter med församlingarna". Ur "Instruktion för kontraktsprostar i Växjö stift". I kontrakten finns också samordnare för diakoni, kyrkomusik och pedagogik.
- 3) Se inledningen till kyrkoordningens tredje avdelning. Organisationen kring egendomsförvaltningen ser olika ut i stiftet. I Växjö stiftsorganisation ligger egendomsförvaltningen under en egen nämnd under stiftsfullmäktige.
- 4) Se "Vägledning för arbetet med församlingsinstruktioner i Växjö stift" och "Visitationer i Växjö stift". En stiftsorganisation har enligt kyrkoordningen många obligatoriska uppgifter. Alla dessa nämns av naturliga skäl inte i detta strategidokument.
- 5) Ur inledningen till kyrkoordningens första avdelning.
- 6) Ur inledningen till kyrkoordningens andra avdelning.
- 7) Ur inledningen till kyrkoordningens tredje avdelning.
- 8) Ur inledningen till kyrkoordningens tionde avdelning.
- 10) Folkhälsomyndigheten genomför vart fjärde år sedan 1985/86 undersökningen "Skolbarns hälsovanor". Från den första undersökningen till den senaste, 2017/18, har andelen unga som uppger att de har återkommande psykosomatiska problem fördubblats. I den senaste undersökningen uppger hälften av 15-åringarna att de har psykosomatiska symtom som besvär med sömn, nedstämdhet, irritation och nervositet, huvudvärk, ont i magen, ont i ryggen och yrsel. De elever som har uppgett att de har minst två av dessa besvär, mer än en gång i veckan, under de senaste sex månaderna anses ha psykosomatiska besvär.
- 11) Forskning visar att det finns ett samband mellan en god upplevelse av konfirmandtiden och viljan att förbli medlem i Svenska kyrkan livet ut, se t.ex. "Kvalitet i livslånga tjänsterelationer", Per Pettersson, 2000 och "Svenska kyrkans medlemmar", Jonas Bromander, 2010.
- 12) Svenska kyrkans statistikdatabas, konfirmerade i % av samtliga 15-åringar. Konfirmerade i % av kyrkotillhöriga har under samma tidsperiod förändrats från 50 % till 42 %.
- 13) Svenska kyrkans statistikdatabas. Antalet unga konfirmandledare i Växjö stift har sjunkit från 879 år 2015 till 580 år 2019.
- 14) Se Sveriges kristna råds rapport "Unga troende i samhället", 2020.
- 15) Se <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/barnkonventionen-som-svensk-lag/>
Se särskilt Barnkonventionens artiklar 2, 6, 14, 29 och 30.
- 16) I Växjö stift finns 7 kyrkoreservat och ett kulturresevat: Arnö, Drevsryd, Femsjö, Högby Eke, Högelycke Gammelskog, Linnés Råshult, Lillån, Skråhallabergen. Därtill finns 15 naturreservat på kyrklig jord i Växjö stift. Se <https://www.svenska-kyrkan.se/vaxjostift/kyrkoreservat>
- 17) Antalet deltagare vid huvudgudstjänster har i Växjö stift sjunkit från 557 076 år 2010 till 397 880 år 2019. Under samma tidsperiod har antalet huvudgudstjänster sjunkit från 11 744 till 9 185. Det betyder att det genomsnittliga antalet gudstjänstfirare per huvudgudstjänst i stiftet har sjunkit från 47 till 43. Källa: Svenska kyrkans statistikdatabas.
- 18) "Domkapitlets regler och riktlinjer för gudstjänstlivet i Växjö stift".
- 19) Ur "Domkapitlets regler och riktlinjer för gudstjänstlivet i Växjö stift".
- 20) Mellan 2010 och 2019 har andelen döpta i % av födda sjunkit från 61 % till 47 %, andelen döpta i % av medlemmar eller antecknade vid årets slut sjunkit från 80 % till 74 %, andelen konfirmerade i % av tillhöriga från 50 % till 42 %, andelen vigslar enligt Svenska kyrkans ordning i förhållande till antalet vigslar totalt från 45 % till 32 % och andelen begravningar enligt Svenska kyrkans ordning i förhållande till det totala antalet avlidna från 82 % till 74 %. Samtliga siffror avser Växjö stift. Källa: Svenska kyrkans statistikdatabas.
- 21) Se "Vi – framtidsbilder för Växjö stift": "I Växjö stift samarbetar vi för att kunna fullgöra den grundläggande uppgiften."
- 22) Se "Vi kan hjälpa till! – om Växjö stifts servicebyrå". Tjänsterna som erbjuds till självkostnadspris är t.ex. inom områdena inventarier, ekonomi, lön, personal, arkiv, HR, IT, dataskyddsombud, fastigheter och webb.
- 23) "Policy och riktlinjer för arbetet med indelningsfrågor".
- 24) Ur inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning.
- 25) "Vi – framtidsbilder för Växjö stift".
- 26) Se "Framtidstro – program för kallelse och rekrytering i Växjö stift".
- 27) Ur inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning.
- 28) Se "Framtidstro – program för kallelse och rekrytering i Växjö stift".
- 29) Ca 30 av dessa är antagna prästkandidater och ca 20 är antagna diakonkandidater. Antalet blivande kyrkomusiker är cirka 18 personer och församlingspedagoger cirka 10 personer.
- 30) 2020 är den genomsnittliga tiden 6–7 år.
- 31) Ur inledningen till kyrkoordningens tionde avdelning.
- 32) Överenskommelse mellan staten och Svenska kyrkan om "de kulturhistoriska värdena inom Svenska kyrkan", Ku2000/470/ka.
- 33) "Mötesplatser i tiden", Svenska kyrkans rapport inför kontrollstationen avseende den kyrkoantikvariska ersättningen 2019.
- 34) Se överenskommelsen mellan staten och Svenska kyrkan.

